

Een lidstaat mag toestaan dat bibliotheken zonder toestemming van de rechthebbenden bepaalde boeken van hun verzameling digitaliseren om deze op elektronische leesplaatsen aan te bieden

De lidstaten mogen binnen bepaalde grenzen en onder bepaalde voorwaarden, waaronder de betaling van een billijke vergoeding aan de rechthebbenden, toestaan dat gebruikers de door een bibliotheek gedigitaliseerde boeken afdrukken op papier of opslaan op een USB-stick

Krachtens de richtlijn auteursrecht¹ hebben de auteurs het uitsluitende recht de reproductie en de mededeling van hun werken aan het publiek toe te staan of te verbieden. De richtlijn voorziet evenwel in de mogelijkheid voor de lidstaten om bepaalde beperkingen of restricties aan dat recht te stellen. Een dergelijke mogelijkheid bestaat met name voor de voor het publiek toegankelijke bibliotheken die, voor onderzoek of privéstudie, werken uit hun verzameling door middel van speciale terminals aan gebruikers beschikbaar stellen. In de onderhavige zaak wenst het Bundesgerichtshof (Duits federaal hooggerechtshof) van het Hof van Justitie te vernemen wat de draagwijdte is van die mogelijkheid, waarvan Duitsland gebruik heeft gemaakt.

Het Bundesgerichtshof dient uitspraak te doen in een geschil tussen de Technische Universität Darmstadt en een Duitse uitgeverij, Eugen Ulmer KG. De universiteitsbibliotheek heeft een door Eugen Ulmer uitgegeven boek² gedigitaliseerd alvorens het aan te bieden op haar elektronische leesplaatsen. Zij heeft het aanbod van de uitgeverij om de door haar uitgegeven handboeken (waaronder het betrokken boek) in de vorm van elektronische boeken („e-books”) aan te kopen en te gebruiken, afgewezen. Eugen Ulmer wenst te verhinderen dat de universiteit het betrokken boek digitaliseert en dat de gebruikers van de bibliotheek het boek via de elektronische leesplaatsen kunnen afdrukken of opslaan op een USB-stick en/of die reproducties uit de bibliotheek kunnen meenemen.

In zijn vandaag gewezen arrest verklaart het Hof om te beginnen dat een bibliotheek, zelfs indien de rechthebbende haar onder redelijke voorwaarden aanbiedt om licentieovereenkomsten te sluiten voor het gebruik van zijn werk, zich kan beroepen op de ten behoeve van de speciale terminals vastgestelde beperking, omdat zij anders haar fundamentele taak niet zou kunnen vervullen en evenmin het openbaar belang zou kunnen bevorderen dat met het stimuleren van onderzoek en privéstudie is gediend.

Het Hof oordeelt vervolgens dat de richtlijn er niet aan in de weg staat dat de lidstaten bibliotheken het recht verlenen om de werken van hun verzameling te digitaliseren, wanneer het voor onderzoek of privéstudie noodzakelijk blijkt om die werken via speciale terminals

¹ Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij (PB L 167, blz. 10).

² Te weten het handboek van Winfried Schulze met de titel „Einführung in die neuere Geschichte” (Inleiding tot de hedendaagse geschiedenis).

beschikbaar te stellen voor particulieren. Het recht van bibliotheken om via speciale terminals de werken die behoren tot hun verzameling mee te delen zou immers een groot deel van zijn inhoud en zelfs van zijn nuttige werking kunnen verliezen indien zij niet zouden beschikken over een accessoir recht om de betrokken werken te digitaliseren.³

Het Hof verklaart dat dit recht van mededeling dat aan voor het publiek toegankelijke bibliotheken kan worden verleend, daarentegen niet meebrengt dat particulieren via speciale terminals de werken op papier mogen afdrukken of op een USB-stick mogen opslaan. Bij het afdrukken van een werk op papier en de opslag ervan op een USB-stick is immers sprake van reproductiehandelingen, aangezien daarmee wordt beoogd een nieuwe kopie te maken van de voor particulieren beschikbaar gestelde digitale kopie. Dergelijke reproductiehandelingen zijn niet noodzakelijk voor de mededeling van het werk aan de gebruikers via speciale terminals en vallen dan ook niet onder het recht van mededeling via speciale terminals, temeer daar zij door de particulieren en niet door de bibliotheek zelf worden verricht.

Het Hof voegt hier evenwel aan toe dat de lidstaten, binnen de grenzen en onder de voorwaarden die in de richtlijn zijn gesteld, kunnen voorzien in een beperking of een restrictie van het aan de rechthebbenden toekomende uitsluitende recht van reproductie en aldus kunnen toestaan dat de gebruikers van een bibliotheek de werken via speciale terminals op papier afdrukken of op een USB-stick opslaan. Daarvoor is met name vereist dat aan de rechthebbenden een billijke vergoeding wordt betaald.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

³ Het Hof voegt hieraan toe dat dit accessoire recht om werken te digitaliseren geen afbreuk doet aan de normale exploitatie van een werk en evenmin de wettige belangen van de rechthebbende onredelijk schaadt, aangezien de in casu aan de orde zijnde Duitse wetgeving bepaalt dat het aantal toegankelijk gemaakte exemplaren van een werk op de speciale terminals niet hoger mag zijn dan het aantal exemplaren van het werk dat die bibliotheken in een analoog formaat hebben verworven.